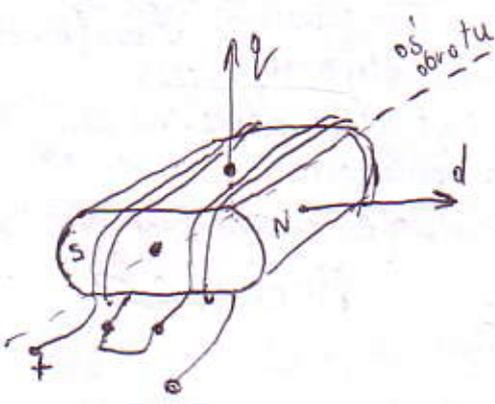

Budowa silnika synchronicznego - stojan gładki z poosiowym wyięciem, do którego wkłada się lewki uzwojeń, stojan taki sam jak w silniku asynchronicznym (nambriste na niego symetryczne uzwojenie trójfazowe). Uzwojenie nasilare napięciem trójfazowym, powstaje wyprostowane pole magnetyczne B , które jest polem wirującym. Pole to obraca się z prędkością:

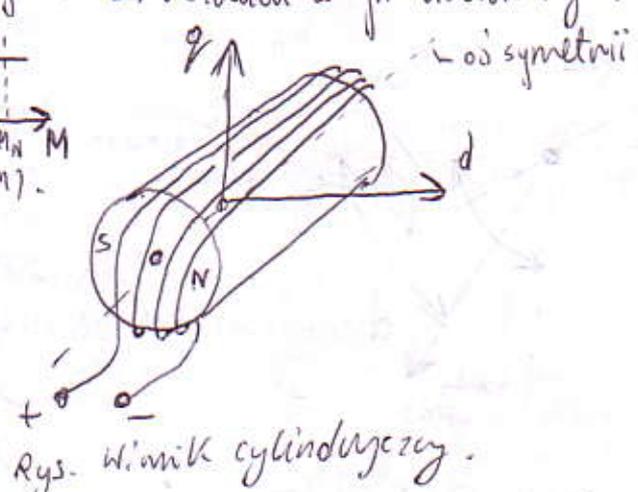
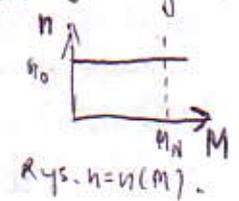
$$\omega = \frac{c\omega_0}{p_6} \left[\frac{\text{obr}}{\text{s}} \right] \quad n = \frac{60 \cdot f_1 \left[\frac{\text{obr}}{\text{min}} \right]}{p_6} \quad \omega_0 = 2 \cdot \pi \cdot f_1$$

1	2	3	4
3000	1500	1000	750

W zależności od prędkości są dwa rodzaje wirnika:
 - Budowa wirnika dla wersji cylindrycznej i jamobiegowej. Na wirniku są dwa uzwojenia, jedno nasilare prądami stojymi, uzwojenie to wyprostowane jest na zewnątrz na pomoc dwóch pierścieni i szrotów (pierścienie ustalane wspólnie na wał i odizolowane od siebie), do tych dwóch pierścieni przytoczony jest prąd i koniec uzwojenia w budowie. Szrotki są elementem konstrukcyjnym stojana i polegają do pierścieni. Drugie uzwojenie jest uzwojeniem typu klatkowego, konstrukcyjnie takie samo jak klatka maszyny indukcyjnej, czyli w łódkach pręty połączone na zewnątrz pierścieniami ~~indukcyjnymi~~ zwierającymi. Klatka pełni dwie funkcje: 1) tłumienie kołysań 2) wirnik asynchroniczny.

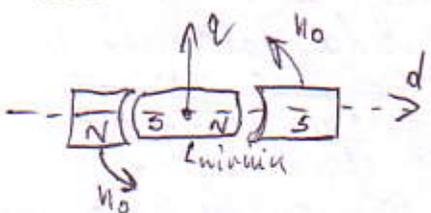
Rys. Wirnik jamobiegowy.

Rys. Wirnik cylindryczny.

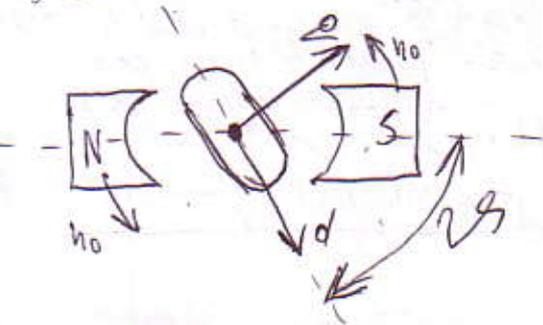
kąt mocy φ . Moment elektromagnetyczny w silniku synchronicznym jest wynikiem bezpośredniego oddziaływania dwóch pól magnetycznych (wirującego pola stojana i pola magnetycznego). - Tak jak igła magnetyczna kompasu zawsze ustawi się względem osi rewersyjnego pola magnetycznego.

położenie $M_0 = 0$

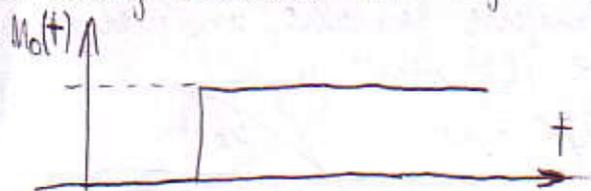
Os pda wirnika ustawi się zgodnie z osią wirującego pda. silnika, które nie mają uzwojenia wzbudzenia czy też magnesów, a mają tylko konstrukcyjne nazywane są silnikami reluktancyjnymi.

położenie $M_0 \neq 0$

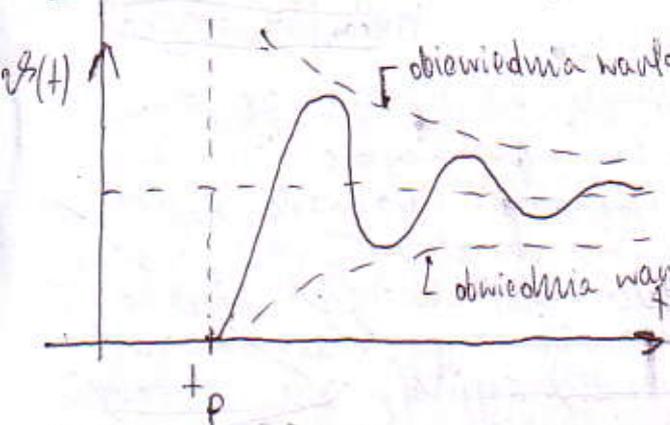

kąt φ nazywany kątem mocy jest to kąt zawarty pomiędzy osią wirującego pola a osią magnetyczną d. Moment elektromagnetyczny można opisać wzorem $M = c \cdot \sin \varphi$, gdzie $c = c(I \cdot n)$ in- prod wzbudzenia. Jeśli kąt φ wraosnie do $\frac{\pi}{2}$ to następuje wypadnięcie z synchronizmu.

Wzrostko kołysani występuje zawsze przy nagłej zmianie momentu obciążenia, dodanie do nowego warunku ustalowego związane jest z niestacjonarnymi kołysaniami.

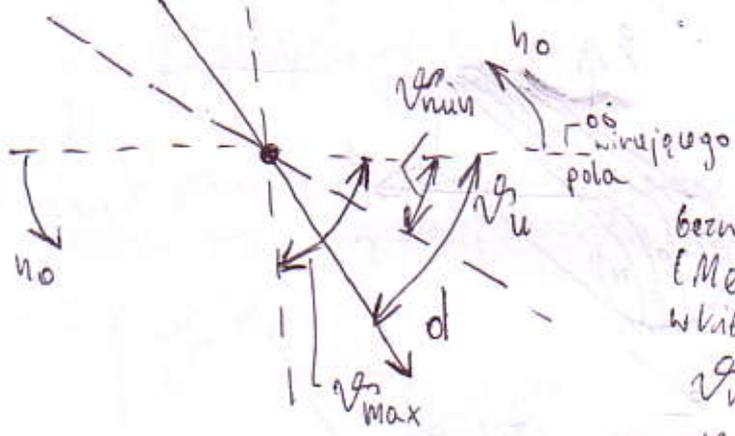

Yamisko to jest niebezpieczne, bo po włożeniu dużym obciążeni kołysaniu silnika może wypaść z synchronizmu.

obwiednia wartości maksymalnych kąta α
 $v_u = v_s(M_0)$ - kąt mocy w stanie ustalonym
 obwiednia wartości minimalnych kąta α

Mechanizm kołysania.

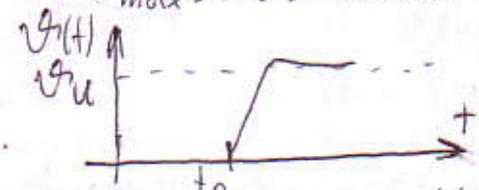
Dla v_{smax} M_{em} jest większy od M_0 i wirnik roztaje odprężniżyć w kierunku v_u , v_u roztaje przyspieszyć aż do wartości granicznej v_{min} ($M_0 > M_{em}$), wirnik roztaje odprężniżyć w kierunku v_a , kąt α roztaje na skutek bezwładności wirnika przyspieszyć do kąta α_{max} ($M_{em} > M_0$) - wirnik roztaje znowu odprężniżyć w kierunku v_a .

$$M = C \cdot \sin \alpha$$

$$v_{smax} > v_u > v_{min}$$

$$M_{max} > M_0 > M_{min}$$

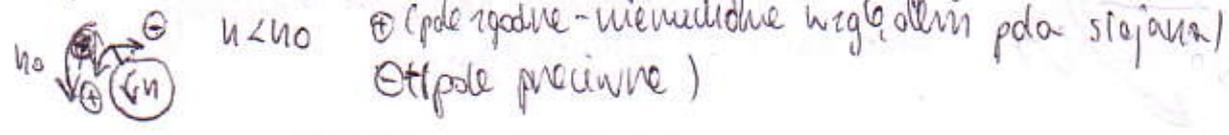
Przy dobrze zaprojektowanej klatce kołysania są niewielkie i ulegają szybkiemu tłumieniu.

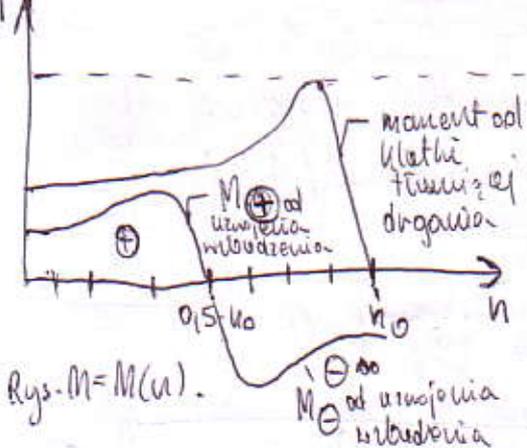
Rys. kąt α przy dobrze zaprojektowanej klatce.

Rozruch asynchroniczny silnika synchronicznego. Głównie rozruch silnika synchronicznego można wykonać na dwa sposoby 1) rozruch asynchroniczny jak silnik posiada klatkę; 2) rozruchem uzwojeniu (jeżeli się posiada falownik).

Rozruch asynchroniczny - na czas rozruchu uzwojenie wzbudzenia roztaje zwarte przez oporniki (zapobiega on przepięciom) - yamisko to wystąpi gdyby go nie było, jeżeli uzwojenie wzbudzenia byłoby tylko zwarte (bez opornika) to pojawiłyby się dwie prochy. Nie wolno dokonywać rozruchu przy zasilonym uzwojeniu wzbudzenia. $s = \frac{n_0 - n}{n_0}$ $n = (1-s) \cdot n_0$ $f_1 - f_2$ stojana $f_2 = s \cdot f_1$. W uzwojeniu wzbudzenia płynie prąd o częstotliwości f_2 . Prąd ten wytwarza pole magnetyczne $\vec{B}$ pulsujące, które można rozłożyć na dwa pola o różnych amplitudach wirujących przeciwnie. Jedno z tych pól wiruje zgodnie z wirnikiem, wytwarza takie samo pole jak klatka. Drugie pole może spowodować utknięcie silnika w połowie prędkości.

Po przekroczeniu prędkości $n=0,5 \cdot n_0$ może okazać się że moment elektromagnetyczny, który jest sumą użytecznego momentu podłożego tego od układu i ujemnego moment momenta może spowodować utknięcie silnika. Moment elektromagnetyczny jest mniejszy od momentu obciążenia.

Rys. $M = M(n)$.

Moment silnika synchronicznego o cylindrycznym wirniku:

$$M_e = \frac{1}{\omega_0} \cdot \frac{U \cdot E_f \cdot \sin 2\theta}{\sqrt{2} \cdot X_s}$$

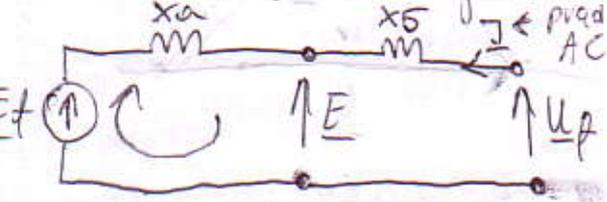
$$P = M_e \cdot \frac{\omega_0}{p_6}$$

$\omega_0 = 2\pi \cdot f$

$\frac{d(U \cdot E_f)}{dt}$ - wielkość prądowa

$\left\{ \begin{array}{l} U_1 \\ U_c \end{array} \right\}$ - układ zgodny faz

Schemat na fazę silnika synchronicznego

Rys. Schemat na fazę silnika synchronicznego

E_f - napięcie indukcyjne w każdej fazie przez prąd wzbudzenia
 E - napięcie wewnętrzne
 X_s - reakcyjna rozproszenia stojana
 X_a - reakcyjna oddziaływania wirnika

$X_a \gg X_s$ $X_s = X_a + X_b$

$M_e = 3 \cdot \frac{1}{\omega_0} \cdot \frac{U \cdot E_f \cdot \sin 2\theta}{\sqrt{2} \cdot X_s}$

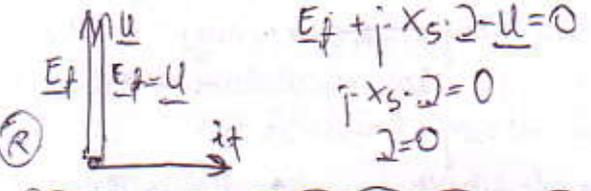
$\frac{d(U \cdot E_f)}{dt}$ - wielkość prądowa

X_s - reakcyjna synchroniczna

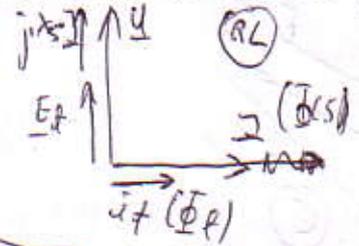
Zuwaga: na $X_a \gg X_s \rightarrow E \approx U$ $E_f = X_a \cdot i_f$

Wektory wektorowe silnika synchronicznego (wzrostki jamobiegony)

1. silnik nieobciążony
 $M_0 = 0 \rightarrow (\theta = 0)$

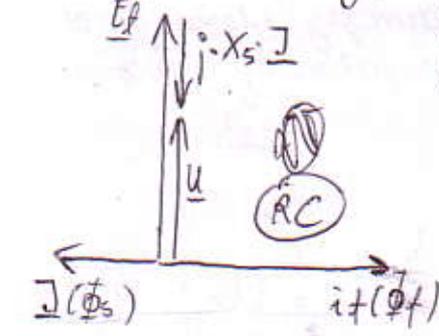

2. silnik niedowładkowy

Przy takim wzbudzeniu prąd pobierany z sieci wspomaga startowanie wzbudzenia.
 $E + E_f = U$

3. silnik przewładkowy przewładkowy:

położenie wektora $\underline{I}$ bliżej $\underline{U}$ a stąd nie pole przeciwności pola wzbudzenia, tak że pole wypadkowe porusza się stale. (stosuje się w układach do kompensacji mocy biernej ("silnik bez wału").

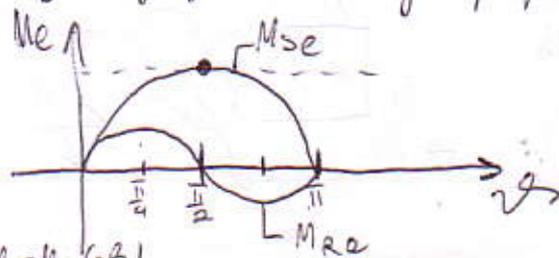
Moment silnika synchronicznego z wirnikiem jamobiegonym.

$$M_e = 3 \cdot \frac{1}{\omega_0} \cdot \left(\frac{U \cdot E_f \cdot \sin 2\theta}{\sqrt{2} \cdot X_s} + \frac{U^2}{2 \cdot X_d \cdot X_q} \cdot (X_d - X_q) \cdot \sin 2\theta \right)$$

$\frac{d(U \cdot E_f)}{dt}$ - wielkość prądowa

M_{se} M_{re}

M_{se} - moment synchroniczny
 M_{re} - moment reluktancyjny (wynika z niesymetrii magnetycznej i w wirniku cylindrycznym nie występuje)

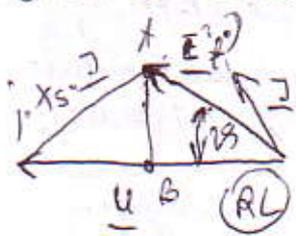

Rys. $M_e = M_e(\theta)$.

$$M_e = 3 \cdot \frac{1}{\omega_0} \cdot \frac{U \cdot E_f \cdot \sin 2\theta}{\sqrt{2} \cdot X_s}$$

$P = M_e \cdot \frac{\omega_0}{p_6}$ $P = M_e \cdot \frac{\omega_0}{p_6}$

Wektorowy moment przy stałym ψ silnika synchronicznego przy stałej mocy na wale
 równoważnym nie warunkiem jest cykliczny.

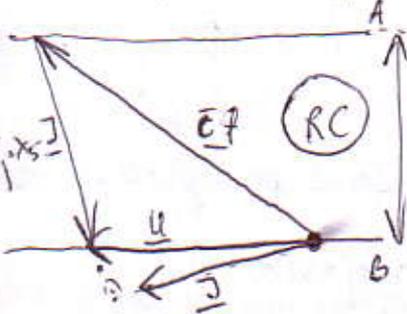

$$\psi = \angle(U, E_f)$$

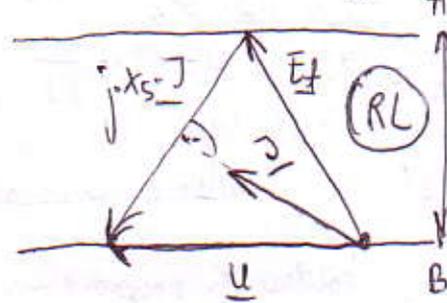
stałości momentu oznacza

$$E_f \cdot \sin \psi = \text{const} = |AB|$$

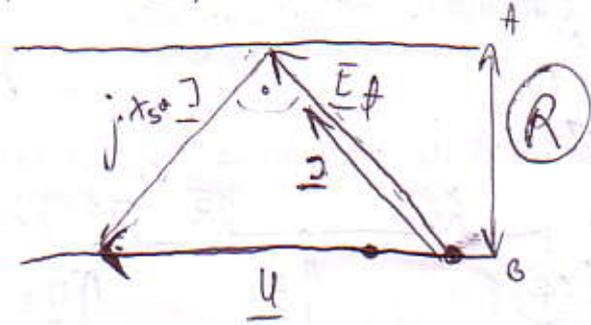
a) silnik przewbudowany

b) silnik niedowbudowany

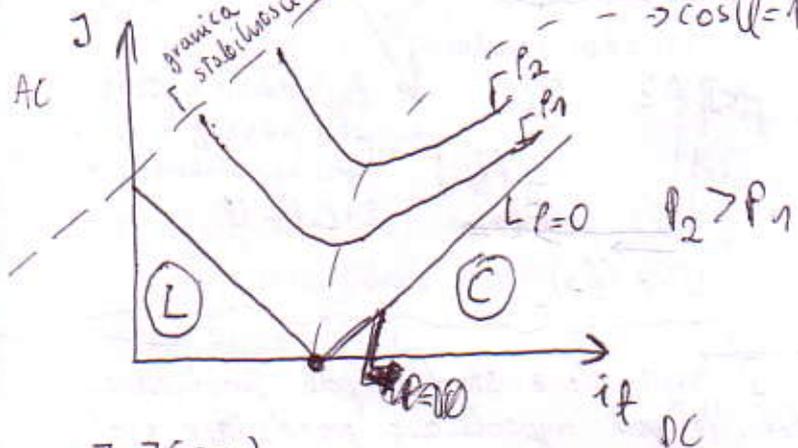
c) silnik gdy $\psi = 0$

$$M_e = \frac{1}{\omega_s} \cdot \frac{U \cdot E_f \cdot \sin \psi}{\sqrt{2} \cdot X_s} \quad \text{dla } d(U, E_f) \text{ przewbudowany}$$

$$M_e = 3 \cdot \frac{1}{\omega_s} \cdot \frac{U \cdot E_f \cdot \sin \psi}{\sqrt{2} \cdot X_s} \quad \text{dla } d(U, E_f) \text{ taronych}$$

Krywe V pokazują zależność między prądem pobieranym przez silnik z sieci a prądem wzbudzenia przy stałej mocy na wale (stałym momencie) $E_f \cdot \sin \psi = \text{const}$

$\rightarrow \cos \psi = 1$ - linia minimalnego prądu, silnik pobiera tylko moc czynną

- przy równej mocy czynnej czynnej (silnik niedowbudowany) silnik synchroniczny radiuje się, jeśli idealny kondensator
- przy niedowbudowaniu, jeśli idealna cewka
- punkt który odina obydwoi obydwie strzałki jest punktem przy którym prąd pobierany z sieci jest równy zero.

rys. $J = J(i_f)$
 ↑ DC
 ↑ AC